

FRIDTJOF NANSENS INSTITUTT
FRIDTJOF NANSEN INSTITUTE

Hva er det norske handlingsrommet?

Fremtidsforventinger basert på historisk forskning

Elin Lerum Boasson, forsker og PhD-student

Foredrag for CANES-konferansen. Håndverkeren. Oslo, 03.02.2011

www.fni.no

Effekten av EU-politikk for norsk klimapolitikk 2000–2010

- Liten betydning for om politikk *oppstår*
 - På de fleste områder har Norge utviklet politikk helt uavhengig av EU
- *Mål og virkemidler formes* av norske aktører
 - EU-politikken omformes av norske aktører
- *Liten direkte betydning for stabilisering* av norske klimapolitiske virkemidler
 - Europeisk utvikling kan brukes av nasjonale aktører til å skape eller undergrave stabilitet
- *Altså: EU-politikken betydde lite i seg selv*
 - Det er *oversettelsen* som avgjør

FRIDTJOF NANSENS INSTITUTT
FRIDTJOF NANSEN INSTITUTE

www.fni.no

Vil EU få en annen og større betydning i fremtiden?

- Ja, dersom EU-politikken blir mer bindende og virkemiddelbruken og markedsutviklingen i Europa blir mer ensartet
- Ja, dersom andre norske aktører lykkes i å bruke EUs politikk til å underbygge deres krav enn de som gjorde dette i perioden 2000-2010
- Hvilke forventninger gir tidligere forskning om dette?

	Strukturell makt er samlet i Brussel	Strukturell makt er spredt
Ett tankesett eller én metode dominerer i hele Europa	EU-styrt klimaomstilling - EUs kvotesystem i perioden 2013-20 <i>LITE NASJONALT SPILLEROM</i>	Naturlig europeisk harmonisering - Helhetlig energikrav i byggeforskrifter - Liberalisering av europeiske energimarkeder (?) NASJONALE ENTREPRENØRER AVGJØR
Ulike tradisjoner og innfallsvinkler i ulike deler av Europa	EU kan styre, men uklart hva de skal bruke makten til - Statsstøtteregelverk - Den nye fornybar energipolitikken NASJONALE ENTREPRENØRER AVGJØR	De tusen blomster blomstrer - Europeisk energipolitikk for bygg NASJONALE ENTREPRENØRER AVGJØR

Lite EU-styrt klimaomstilling

- EU politikken har blitt mer bindende
 - EUs kvotesystem gir lite nasjonalt spillerom, men likevel kanskje mulig Norge unngår å frita petroleumsindustrien fra å kjøpe kvoter
 - På de fleste områder er det fremdeles stor uenighet i Europa (for eksempel fornybar energistøtteform, energieffektivisering og karbonfangst og lagring)
- Altså vil EU få mer å si for Norges bruk av klimakvoter, men på de andre områdene er det fremdeles betydelig rom for nasjonal fortolkning
 - Men dersom nye aktører bruker EU-politikken aktivt kan effektene av EU-politikken endres

FRIDTJOF NANSENS INSTITUTT
FRIDTJOF NANSEN INSTITUTE

www.fni.no

3 typer EU-entreprenørskap

En entreprenør: Aktør som prøver å endre strukturelle og kulturelt-institusjonelle krefter som påvirker et politikutfall

	Budskap	Metode	Eksempel
Forbildebyggeren	Vi må gjøre som Europa!	Fremstille egne krav som EUs krav	Statkraft og grønne sertifikater
Moteløven	Vi ligger foran Europa	Vise at Europa gjør det samme som oss, men ikke like bra	Stoltenberg sin månelanding
Slu advokat	Europa fikk oss til å gjøre det!	Overbevise EU/ESA til å godta særnorske ordninger	OED og EUs statsstøtte-regler for fornybar energi

FRIDTJOF NANSENS INSTITUTT
FRIDTJOF NANSEN INSTITUTE

www.fni.no

Forventninger til EU-entreprenørskap i Norge

- Fornybar energi
 - Er mer politisert enn før: Altså grunn til å tro at politikerne vil bli viktigere oversettere
- Karbonfangst og -lagring
 - Er like politisert som alltid: Derfor vil antagelig politikerne fremdeles styre EU-oversettelsen
- Energipolitikk for bygg
 - Er fremdeles overlatt til eksperter: Antagelig økt konflikt mellom OED og KRD sine oversettelser
- Liberalisering
 - Lite politisert, altså vil eksperter oversette

FRIDTJOF NANSENS INSTITUTT
FRIDTJOF NANSEN INSTITUTE

www.fni.no

Konklusjon

- Før styrte ikke EU norsk klimaomstilling på noen områder
 - I fremtiden vil de gjøre det for kvotehandel
- EUs klimapolitikk har fått økt oppmerksomhet fra norske politikere
 - Vil politikerne derfor bli viktigere oversettere?
 - Vil politikerne høre på EU-fortolkningene fra forvaltning, industri eller miljøbevegelse?
 - Joker 1: Vil miljøbevegelsen bli viktig oversetter, også på andre områder enn karbonfangst?
 - Joker 2: Vil det økte samarbeidet med Sverige endre måten EUs politikk påvirker Norge?

FRIDTJOF NANSENS INSTITUTT
FRIDTJOF NANSEN INSTITUTE

www.fni.no